

L'enyor i l'amistat

Text > JORDI DAUSÀ

Per escriure bé, primer cal aprendre a llegir. Aquesta màxima, que de tan òbvia sembla absurda, moltes vegades no s'aplica a la literatura catalana actual: hi ha massa llibres escrits per gent que n'ha llegit massa pocs. Per sort, aquest no és el cas de l'obra que ens ocupa, *Blau*, la primera novel·la d'Assum Guardiola (Porqueres, 1973), que ja s'havia donat a conèixer amb *Catalunya efímera*, d'Edicions Sidillà. L'autora ha viscut una vida entre llibres (ha sigut llibretera i dinamitzadora de clubs de lectura) que ha cristal·litzat d'una manera molt eficaç en aquest relat que té com a nucli l'enyor i l'amistat. També és un llibre sobre poesia: d'una banda, hi tenen pes els poemes d'un dels personatges, i, de l'altra, una aroma lírica elegantíssima impregna tota la novel·la, des del títol i la coberta fins al darrer mot. I, com a colofó, té un toc metal·lèrrari, que no aclarim per no fer-ne un d'aquells espòilers tan temibles.

Que ningú es deixi enganyar per la llargada que té (va ser finalista del Premi Casero de novel·la curta), perquè amb poques pàgines l'autora sap recrear un món que només ens deixa veure de manera superficial, però que s'intueix profund i complex. *Blau* és una novel·la intimista, amb un llenguatge primmirat, en la qual la trama perd pes a favor del desenvolupament d'uns personatges rics i sòlids, i del

gran encert de l'obra: la construcció de les relacions entre ells (de fet, elles, ja que és una novel·la femenina, en essència). La història transcorre per indrets gironins, cosa que la fa propera i visual. Guardiola ens parla del pas del temps i dels retrobaments, un tema força explotat en la literatura, precisament per la gran versatilitat, però amb un no-sé-què que la fa brillar i que intueixo que es convertirà en la marca de la casa. S'hi formulen les grans preguntes de la mitjana edat: m'he convertit en la persona que somiava ser o, en canvi, si el meu jo del passat em veïés, el decebria? Seguint aquest mateix fil, l'autora es pregunta si la gent canvia amb els anys, o bé si la coneixença que teníem d'una persona només era superficial, i en el fons sempre ens hem aferrat a la idea que ens n'havíem format, més que no pas al seu jo veritable.

Estem parlant d'una primera obra que diu molt a favor de l'autora, que possiblement ha trobat la seva veu narrativa a la primera temptativa, un fet ben notable en un món ple de provatures i llibres a mig embastar. Es tracta, en definitiva, de la incorporació al panorama literari català d'una veu especialment dotada per a la psicologia dels personatges, capaç de traçar una història subtil, teixida a força de matisos, sense estridències i amb una discreció elegant, com ja suggereix l'acu-

darne malia que, per l'etern somriure i la planta imponent, és la viva imatge de l'Omar Sy, l'entranyable cuidador senegalès d'*Intocable*, un film francès d'èxit d'ara fa una dècada. Perquè, sens dubte, aquesta novel·la de camins, com l'anomena Torrent, seria una *road-movie* esplèndida i aquest actor la brodaria. A més, la banda sonora ja ens la proporciona l'autor, que, amb la seva meticulosa atenció pel detall, esquitxa tota la narració d'evocadores referències musicals: Serrat i Peret, o algunes

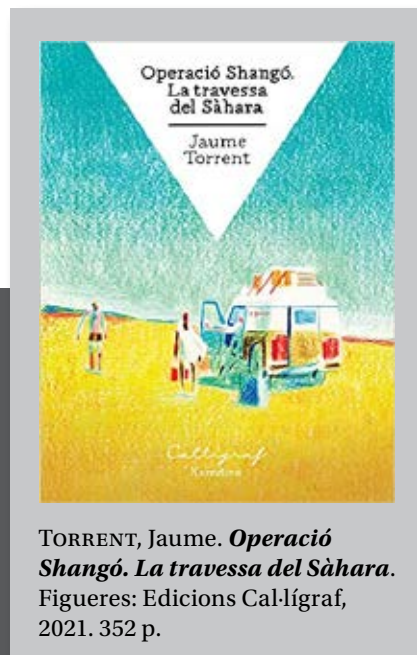
altres de més internacionals, com els Beatles, Birkin i Moustaki, per exemple.

Més difícil seria encabir en aquesta possible adaptació fílmica les pinzellades del rerefons polític de l'època, com el Maig del 68, la revolució algeriana o la lluita contra la dictadura franquista, que Torrent, amb encert i mesura, incorpora entremig de la narració d'aventures i anècdotes, i confegeix així un llibre amb diversos nivells de lectura: lúdica i lleugera o profunda i plena de l'atmosfera en ebullició de l'inici dels setanta.

GUARDIOLA, Assum. *Blau*.
Barcelona: Comanegra, 2021.
184 p.

rada edició de Comanegra. Cal avisar: no es tracta d'una novel·la amb girs narratius inesperats, ni amb excessos lingüístics ni argumentals. *Blau* està construïda amb cura i deixada reposar amb calma. Parlem d'un bombó sofisticat, amb un farciment molt fi. Tasteu-lo i ja em direu el què.

TORRENT, Jaume. *Operació Shangó. La travessa del Sàhara*.
Figueres: Edicions Cal·lígraf,
2021. 352 p.

Mostra d'això últim és el poema sobre el valor de la negritud que cita en el llibre. Intens i revelador. No us el perdeu. Com la resta del llibre, paga la pena.